

Notat

Til: Karina Haga Melhus

Kopi til:

Saksbehandler: Peder Christiansen

Vår referanse: 20/26992- 7 /

Dato: 21.12.2020

Emne: Vurdering etter naturmangfoldloven utfylling på 86/82

Konklusjon:

Tiltaket vil gi alvorlig miljøskade for området. Dette først og fremst fordi hekkeområde for den sterkt truede arten makrellterne blir totalt ødelagt. Også andre sjøfugler benytter området til hekking. Tiltaket kan ødelegge ålegresseng. For å få kunnskap om dette må sjøbunnen undersøkes.

Naturforvalter er bedt om å gi en uttale til sak 20/26992 angående en utfylling i sjø.

Artsobservasjoner.no, artskart.no, temakart-rogaland.no, samt Karmøy Ringmerkingssgruppes sjøfuglrapporter fra 2010-2020 er benyttet for å innhente kunnskap. Miljødirektoratets nye digitale veileder for konsekvensutredninger i arealplanlegging, lansert desember 2020, er benyttet som metode for vurdering av tiltakets konsekvens for naturmangfold.

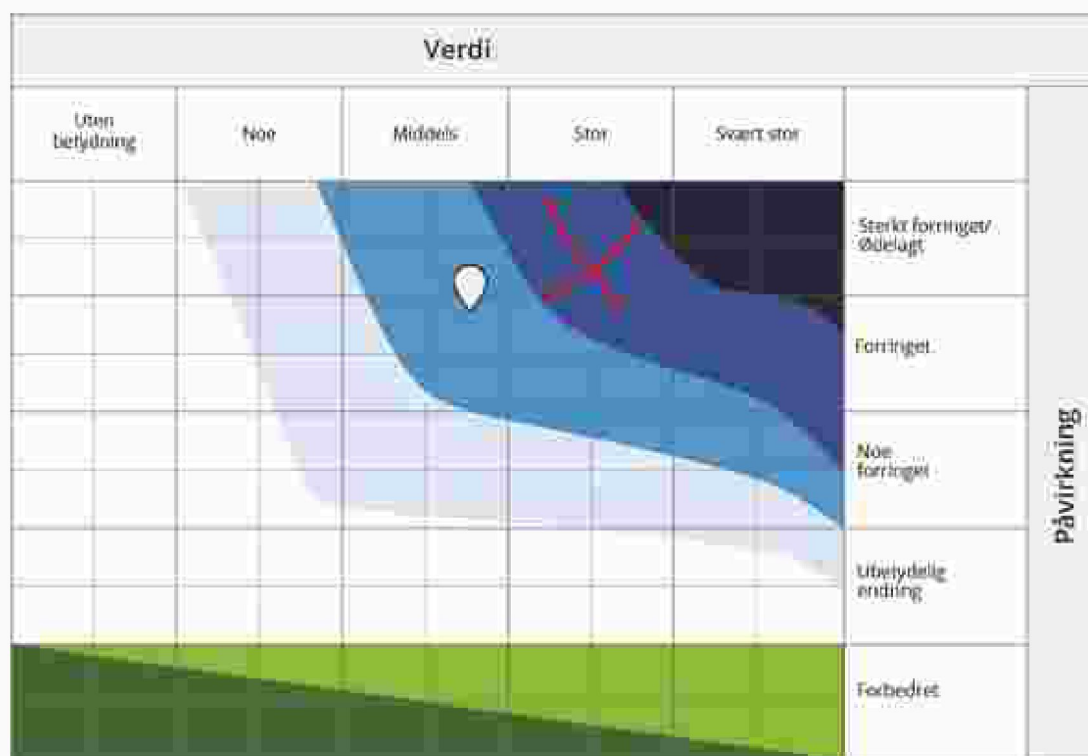
Gjeldende reguleringsplan er fra 2008. Jeg har gått gjennom tilgjengelige saksdokumenter både digitalt og i papirarkiv. Jeg har ikke funnet at naturverdiene er vurdert, eller at det er foretatt en konsekvensutredning (KU). I og med at reguleringen er så gammel, bør det gjøres en ny vurdering av tiltakets innvirkning på naturmangfoldet. Forskrift om konsekvensutredninger § 8 a) sier at denne type tiltak, som er nevnt i vedlegg II 10a, skal konsekvensutredes, hvis de etter § 10 kan få vesentlige virkninger for miljø.

Utfyllingen er planlagt ut til og med Søre Treholmskjer. Dette skjæret er hekkeplass for den sterkt truede arten makrellterne. Artskart viser at det i 2005 var rundt 60 individer som hekket her. Det var en del unger som vokste opp. I 2006 var det omtrent samme antall individer som gikk til hekking, men egg og unger ble rasert av rotte(r), og ingen unger kom på vingene. I 2008 var det ca 70 fugler som hekket. En telling den 21.06.2008 viste det var 205 makrellterne- eller rødnebbterne-egg på denne holmen. 1/3 av ternene som hekket var makrellterner, så det er sannsynlig at ca 70 egg var maktellterne. Ca en måned senere var noen unger kommet på vingene. Etter 2008 er det ikke registrert hekking av makrellterne på holmen.

Det er også andre arter som hekker på holmen. Ærfugl som er rødlistet som nær truet både hekker og raster på holmen. Tjeld, rødstilk og svartbak hekker der også. Rødnebbterne hekket der i lag med makrellterne i 2005, 2006 og 2008. I 2008 var det så mye som omtrent 160 individer. I 2018 var det et rødnebbternepar som fikk om unger på holmen.

Miljødirektoratets veileder definerer arter som er sterkt truet og deres funksjonsområde (som en hekkeplass er) til å ha den høyeste verdi: «Svært stor verdi eller høyeste forvaltningsprioritet». I tillegg til veilederens anbefalinger må det gjøres en faglig vurdering og utøves faglig skjønn. I og med at makrellterne ikke har hekket i området på noen år vurderes det at området kun tidvis er hekkeplass, eller at området har mistet noe av verdien som hekkeplass for makrellterne. Verdien av denne holmen for naturmangfoldet settes derfor ned fra «Svært stor» til «stor».

Videre viser veilederen at når tiltak forring arealer slik at funksjoner brytes for arter har dette høyeste grad av negativ påvirkning: «Sterkt forringet». Dette gjelder fordi hekkehølen vil bli ødelagt, og muligheten for makrellterne til å hekke der forsvinner. Konsekvensen av en sterk forringing av et område med stor verdi er den nest mest negative konsekvensen, -3, som er «alvorlig miljøskade». (Jeg har markert det røde krysset).

Tabell: Skala og veiledning for konsekvensvurdering av delområder

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
	Svært alvorlig miljøskade	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for området. Gjelder kun for områder med stor eller svært stor verdi.
	Alvorlig miljøskade	Alvorlig miljøskade for området

Området er av Norsk Institutt for Vannforskning modellert til å ha potensiale for ålegress (*Zostera marina*). Modelleringen viser at dagens utfylling på land også har det. Det er selvfølgelig feil. Dette skyldes trolig at det til grunn for datamodellene er brukt sjøkart med dybdemålinger som ikke har hatt oppdatert data angående at området er utfyllt.

Grønt området viser potensielt ålegress.

Ålegress kalles sjøens regnskog, fordi det er et svært viktig oppvekstområde for mange småfisk og krepsdyr. Tiltaket vil totalt ødelegge en eventuell forekomst av ålegress på arealet for fremtidig utfylling. Det er ikke registrert ålegresseng, men det er ut fra datamodeller vist at forholdene ligger til rette for en forekomst. Ut fra naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlag vurderes dette til å ikke være godt nok for tiltaket. Føre-var-prinsippet i nml § 9 kommer derfor til anvendelse: «Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.» For å unngå at føre-var-prinsippet legges til grunn må det utføres undersøkelse av sjøbunnen. Dette må gjøres i sesongen fra mai-september. Undersøkelsen må danne grunnlag for å lage et kart som viser to ting: For det første må kartet vise hvor det eventuelt er ålegress på undersøkelsestidspunktet. I tillegg må bunnsbunnsstratet kartlegges. Kartet må vise hvor ulike bunnsbunnsstrat forekommer i området. Dette er fordi forekomster av ålegress kan variere mellom år. Frø vil spres med vannmassene, og ut fra variasjoner i strømforhold kan ålegresset vokse opp på nye steder. Undersøkelsen må gjøres for arealer som er ned til 10 meters dyp.

Til tross for manglende konsekvensutredning i plansaken ansees kunnskapsgrunnlaget, jfr naturmangfoldloven (nml) § 8, som godt. Dette med unntak av eventuell forekomst av ålegress.

Når det gjelder økosystemtilnærming, nml § 10, vurderes det til at det her er belastet med flere ulike faktorer. Ålegresset er truet av stadig nye utbygginger i strandsonen. Sjøfuglene er truet av både matmangel og fremmedarten mink, samt flere trusler. Husøyområdet som en verdifull skjærgård er nærmest totalt ødelagt av all utbygging i området.

Naturmangfoldloven §§ 11 og 12 omhandler miljøforsvarlige teknikker, driftsformer og lokalisering, samt at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet. Undersøkelse av ålegresseng vil være i samsvar med dette. Tiltakshaver bør også se på mulighetene for å begrense tiltaket, og om det er mulig å ivareta skjæret som en hekkeplass for sjøfugl i fremtiden.

Peder Christiansen
Naturforvalter.